

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: Z/19/039103/169327
Datum collegebesluit: dinsdag 28 januari 2020
Datum commissievergadering: donderdag 13 februari 2020
Datum raadsvergadering: donderdag 5 maart 2020

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2020-2035
Portefeuillehouder: M. Lamers
Programma: Onderwijs

Kernboodschap: Als gemeente willen wij dat onze kinderen naar goede, frisse en duurzame scholen gaan. Met het vaststellen van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) wordt een schets gegeven van de benodigde investeringen om in Voorschoten een passende onderwijshuisvesting te realiseren en te behouden. Dit IHP wordt opgesteld voor een periode van 16 jaar en is een kaderstellend document. Het IHP zal na vier jaar of aan het begin van de volgende collegeperiode worden geactualiseerd om in te kunnen spelen op ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting.

Bijlagen: *Bijlage 1: Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2020-2035.*
Bijlage 2: Leerlingenprognose 2019.

Beslispunten

1. De visie zoals geformuleerd in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vast te stellen
2. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) in 2022 te actualiseren en daarna elke vier jaar;
3. Scenario 1 vast te stellen en te onderzoeken of er mogelijkheden en kostendragers zijn voor de overige scenario's.
4. De investering en de exploitatie voor de onderwijshuisvesting voor de periode 2021-2024 op te nemen in de kadernota 2021 op basis van het wettelijke kader;
5. Pas definitieve investeringsbesluiten te nemen aan de hand van een concrete huisvestingsaanvraag door het schoolbestuur middels een separaat raadsvoorstel;

Relatie met:

- Agendapunt: (bijv. een aangehouden stuk of een stuk wat nog moet komen of al geweest is)
- Toezegging;
- Amendement/motie;
- Schriftelijke vragen;

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2020-2035

Samenvatting

Als gemeente willen wij dat onze kinderen naar goede, frisse en duurzame scholen gaan. Er hebben in 2019 diverse overleggen plaats gevonden tussen de gemeente en de schoolbesturen om te komen tot een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs in Voorschoten. Het IHP geeft een inzicht in de noodzakelijke investeringen om duurzame en gezonde huisvesting in Voorschoten te waarborgen. Het IHP is een kaderstellend document en geeft een doorkijk voor de komende 16 jaar. Hierbij anticiperen wij op de wettelijke verplichting om een IHP vast te stellen.

In het IHP worden een aantal scenario's beschreven. De wettelijke taak wordt vooralsnog als uitgangspunt genomen, omdat bij de overige scenario's uit wordt gegaan van externe kostendragers. Deze zijn op dit moment nog niet in beeld.

Het IHP is in samenwerking met de schoolbesturen opgesteld, en geeft aan welke investeringen te verwachten zijn. Dit IHP geeft een richting aan, maar de uiteindelijke aanvraag betreffende de ver- of nieuwbouw van een schoolgebouw wordt middels een separaat voorstel aan de raad voorgelegd. Tevens is het de bedoeling dat naast een vierjaarlijkse actualisatie er jaarlijks met het onderwijsveld overleg wordt gevoerd over de ontwikkelingen en de bevindingen. Dit wordt in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de schoolbesturen worden besproken.

In het coalitieakkoord staat een ambitieuze duurzaamheidsdoelstelling geformuleerd. In het IHP wordt *het streven/de wens* vormgegeven om te komen tot duurzame scholen, die voldoen aan de ambities van het coalitieprogramma. Hierbij wordt rekening gehouden met de BENG-normen die zoals het er nu naar uit ziet per 1 januari 2021 van kracht zullen zijn.

Beoogd effect

Een planmatige en evenwichtige spreiding van de noodzakelijke voorzieningen die de komende jaren noodzakelijk zijn om aan de wettelijke verplichting van adequate huisvesting te voldoen. Adequate huisvesting is een voorwaarde voor scholen om de kwaliteit van het gewenste onderwijsaanbod te kunnen waarborgen. Voor de drie scholen (Nutsschool, Fortgensschool en de Emmausschool) die op korte of middellange termijn voor nieuwbouw of renovatie in aanmerking komen schept dit IHP duidelijkheid.

Argumenten

1.1. De visie die is beschreven in het IHP is conform de gemeentelijke visie.

In het IHP wordt de volgende visie beschreven: "Onderwijs- en onderwijshuisvestingsbeleid staan niet op zichzelf, maar sluiten aan bij de strategische visie van de gemeente Voorschoten; de stip op de horizon, waarnaar gekoerst wordt. Op die manier geeft het IHP mede richting aan de gewenste strategische lange termijnontwikkeling van de gemeente en de schoolbesturen"

2.1. Het Integraal Huisvestingsplan dient als basisdocument om te komen tot een juiste keuze voor de huisvesting van het onderwijs.

De gemeente Voorschoten vindt dat de kinderen goed onderwijs moeten krijgen en daar hoort ook een onderwijsgebouw bij dat aan de huidige onderwijskundige eisen kan voldoen. Daarnaast moet het wel realistisch en uitvoerbaar zijn.

Het IHP gaat uit van de wettelijke taak die de gemeente heeft om mee te werken aan goede en adequate onderwijsgebouwen. Het realiseren van een Integraal Kindcentrum is wel een wens van de gemeente, maar is geen wettelijke taak.

2.2. Het IHP is een document voor de periode van 16 jaar en wordt elke vier jaar geactualiseerd.

Het IHP is een document dat wel een strekking heeft voor een periode van 16 jaar en geeft een doorkijk welke investeringen er verwacht mogen worden. Door het IHP om de vier jaar of aan het begin van iedere collegeperiode te herijken kunnen de ontwikkelingen die op dat moment aan de orde zijn worden meegenomen voor de volgende periode van 16 jaar.

3.1. Scenario 1 is een wettelijke taak.

Zoals in het IHP is aangegeven wil de gemeente Voorschoten voldoen aan de wettelijke taak. Zorg dragen voor goede onderwijsgebouwen. De gemeente conform scenario 2 aangegeven dat zij o.a. multifunctionele inzet van schoolgebouwen omarmt. Om hieraan te kunnen voldoen is het nodig om dit nog nader te onderzoeken, zoals het zoeken naar kostendragers om dit te realiseren. Voor de overige scenario's geldt ook dat dit nader onderzocht moet worden.

4.1 De kosten van huisvesting over de periode 2021 – 2024 dienen opgenomen te worden in de kadernota.

In het IHP wordt uitgegaan van indicatieve bedragen en de definitieve investering wordt pas meegenomen als het schoolbestuur een aanvraag heeft gedaan op basis van de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Voorschoten.

De kosten van bouw en renovatie van schoolgebouwen voor de komende vier jaar zullen in de kadernota opgenomen worden. Hierbij wordt alvast rekening gehouden met de investeringen die ons te wachten staan.

5.1 Een huisvestingsaanvraag wordt apart behandeld.

Het IHP is een kaderstellend document en geeft een indicatie welke investeringen de komende jaren te verwachten zijn. Een schoolbestuur moet conform de uitgangspunten die staan aangegeven in de verordening huisvesting onderwijs van de gemeente Voorschoten een huisvestingsaanvraag indienen. Deze aanvraag zal dan ook in een separaat voorstel aan de gemeenteraad worden aangeboden. Hierbij zal rekening worden gehouden met kostendragers om in te kunnen spelen op een Integraal Kindcentrum (IKC) en toekomstige bouwkundige ontwikkelingen. Bij de aanvraag gelden de normbedragen en het bouwbesluit dat dan van kracht is.

Kantttekeningen

2.1. De vaststelling van dit IHP en vervolgens ook instemming met de financiële consequenties daarvan in het IHP, heeft als gevolg dat de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs hierop wordt aangepast.

De raad stelt in 2020 de verordening en wijzigingen daarop vast.

2.2. Het realiseren van een Integraal Kindcentrum wordt omarmd, maar er is wel sprake van een verschillende bekostigings- of financieringssystematiek.

Voorschoten omarmt de ontwikkeling rond een Integraal Kindcentrum (IKC). Een kindcentrum voor kinderen van 0 tot 12 jaar, waarbij verschillende organisaties, zoals kinderopvang, peuterspeelzalen, buitenschoolse opvang in één gebouw of in de periferie van de school aanwezig zijn. Uitgangspunt is dat kinderen op een goede manier opgevangen kunnen worden en onderwijs krijgen. Het bevordert tevens de doorgaande lijn van dreumes, peuter, kleuter en schoolkind. Wel geldt voor de verschillende organisaties een eigen bekostigings- of financieringssystematiek. Alleen de scholen worden meegenomen in het IHP en worden van gemeentewege bekostigd. Voor de overige organisaties geldt dat zij zelf geld moeten verwerven om zich in te kopen of ruimten te huren. De gemeente Voorschoten wil zich samen met de organisaties oriënteren of een IKC haalbaar is.

2.3. Er is nog geen landelijke wetgeving voor de renovatie van schoolgebouwen.

Het is de verwachting dat een wetswijziging hieromtrent over anderhalf jaar komt. Bij renovatie moet worden voldaan aan het Bouwbesluit 2020. Ook de kosten voor maatregelen voor energiebesparing zijn dan voor rekening van de gemeente. Er geldt in principe een investeringsverbod voor schoolbesturen in onderwijshuisvesting. Een schoolbestuur mag bij nieuwbouw wel boven de normvergoeding en de eisen uit het Bouwbesluit investeren om bijvoorbeeld een lager energieverbruik te realiseren. Dit mag onder de voorwaarde dat de investering zich in een redelijke termijn laat terugverdienen en zich beperkt tot een redelijk bedrag. Het is niet onlogisch dat een schoolbestuur bij een renovatie ook mag investeren onder deze voorwaarden, want energiebesparing levert een exploitatievoordeel op voor de school. Het is belangrijk dat schoolbesturen en gemeente hierover vroegtijdig goede afspraken maken. Wetgeving die in lijn is met de ontwikkelingen. Zodra de nieuw te ontwikkelen wetgeving hiertoe aanleiding geeft, zal de gemeente indien nodig haar beleid daarop aanpassen.

2.4. De keuze voor renovatie of nieuwbouw.

Voor deze collegeperiode was er door de Nutsschool een renovatie gepland. Echter de kosten van renovatie zijn bijna gelijk aan die van nieuwbouw. Vandaar dat in overleg met het schoolbestuur gekozen is om de nieuwbouw in de derde periode uit te voeren.

2.5. Voldoen aan het Programma van Eisen Frisse Scholen klasse B en duurzaamheid is nog niet verplicht.

De lagere klasse C is gebaseerd op de wettelijke minimumeisen voor nieuwbouw uit het Bouwbesluit 2015. Voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, geldt dat de vergunningaanvragen vanaf 2021 moeten voldoen aan de eisen voor bijna energie neutrale gebouwen (BENG). Door de aangescherpte duurzaamheidseisen en de krapte in de bouwmarkt is het lastig om nieuwbouw van scholen voor normbedragen te realiseren.

Als gemeente willen wij dat onze kinderen naar frisse en duurzame scholen gaan. De toekomstige kosten die hiermee zijn gemoeid zijn nog niet te overzien. Wel zullen wij als gemeente moeten voldoen aan de eisen die de wet noodzakelijk acht.

5.1. De bouwkosten voor het bouwen van een school zijn sinds 2018 verder gestegen.

De bijlage van de modelverordening huisvesting onderwijs van de VNG gaat uit van een stijging van de kosten van 40 %, maar de reële kosten zijn de afgelopen jaren verder gestegen. Om in de pas te lopen met de kostenontwikkeling is het reëel om voor 2019 en 2020 een verhoging van 8 % per jaar mee te nemen. Deze ontwikkelingen zullen mee worden genomen in de verordening die in 2020 wordt opgesteld. Wij hopen dat dan ook de nieuwe BENG-normen bekend zijn, zodat in de nieuwe verordening de meest actuele normbedragen kunnen worden verwerkt. Hierbij wordt dan ingespeeld op Bijna Energie neutrale Gebouwen en duurzaamheid.

5.2. De bouw en sloopkosten zijn niet meegenomen in het IHP, maar zullen wel worden meegenomen in de totale bouwkosten wanneer deze worden aangevraagd.

Op het moment dat een aanvraag wordt ingediend door een schoolbestuur worden alle elementen meegenomen die bij de bouw of verbouw van een school behoren. Dit betekent ook dat de sloopkosten hierbij worden meegenomen. Op het moment dat de school niet meer in gebruik is als onderwijsgebouw wordt het gebouw uit de onderwijsbestemming gehaald en vervalt het gebouw en de grond weer aan de gemeente.

5.3. Noodlokalen worden geplaatst indien noodzakelijk.

Wanneer een bestaande school wordt verbouwd of aangepast gaat het reguliere onderwijsproces gewoon door. Dit betekent dat indien er in de periferie van de te verbouwen school geen reguliere lokalen beschikbaar zijn is het noodzakelijk dat er noodlokalen worden geplaatst. Dit moet ook meegenomen worden als kostenpost bij de aanvraag voor de verbouw.

Hierbij wordt wel gekeken of noodlokalen gebruikt kunnen worden voor meerdere bouwprojecten, zodat deze voorziening voor de verbouw van de drie schoolgebouwen volgtijdig kunnen worden gebruikt.

Op het moment dat een aanvraag wordt ingediend wordt hier rekening mee gehouden.

5.4. De milieuaspecten hebben gevolgen voor de bouw van schoolgebouwen.

Gezien de stikstofdiscussie zijn veel bouwprojecten vertraagd. Dit zal ook voor de komende tijd gevolgen kunnen hebben voor de het renoveren of bouwen van scholen in Voorschoten.

Burgerparticipatie

De totstandkoming van het Integraal Huisvestingsplan heeft plaats gevonden in nauwe samenwerking met de schoolbesturen van de basisscholen in Voorschoten.

Communicatie

Op 13 februari 2020 zal aan de raadscommissie Maatschappij en Samenleving een presentatie over het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs worden gegeven.

Financiën

Het IHP geeft met de kennis van nu een zo nauwkeurig mogelijke indicatie van de benodigde investeringen in de komende 16 jaar om in duurzame en goede onderwijshuisvesting te voorzien.

Nadat het IHP is vastgesteld wordt er vierjaarlijks een actualisatie uitgevoerd om de actuele inzichten te verwerken en de financiële consequenties voor de volgende vier jaar in beeld te brengen. De financiële consequenties van het IHP voor de periode 2021 – 2024 worden verwerkt in de kadernota 2021.

Op het moment dat er een voorzieningen in de huisvesting wordt aangevraagd zal middels een separaat voorstel de raad worden gevraagd hiervoor een krediet beschikbaar te stellen.

In het IHP dat nu voorligt zijn geen investeringen voor de eerste periode (2020-2022) opgenomen. Echter in de tweede (2023-2026), derde (2027-2030) en vierde (2031-2035) periode van het IHP zullen de Fortgensschool, de Nutschool en de Emmausschool aan bod komen. Hierdoor moet in een meerjaren-investeringsplan rekening worden gehouden een totale investering van € 9,7 mln. Dit is exclusief de kosten voor sloop, tijdelijke huisvesting en verkeersveiligheidsmaatregelen bij de scholen.

Onder verwijzing naar de vastgestelde Nota Schuldenbeheersing worden in de Kadernota 2021 de investeringsvoornemens uit dit voorstel integraal meerjarig afgewogen tegen de financiële mogelijkheden. Tevens is er dan meer zicht op de effecten van de investeringen op het gestelde plafond van afschrijvingslasten.

In de Kadernota wordt voor 2023 de investering in de Fortgensschool opgevoerd, waarbij de kapitaallasten voor 2024 en verder een effect hebben van circa € 79.000.

Daarnaast zullen bij sloop in 2023 de sloopkosten van € 90.000 en het afboeken van de restwaarde ter hoogte van € 57.000 opgevoerd moeten worden.

Voor wat betreft de kosten van vervangende huisvesting ter hoogte van € 290.000 kan deze conform de financiële verordening in 10 jaar worden afgeschreven (kapitaallasten € 29.000 per jaar) of korter (mits daartoe expliciet wordt besloten).

Het totaal van de investeringen in onderwijshuisvesting zal betrokken worden bij het in beeld brengen van de ontwikkeling van het investeringsplafond en het schuldenplafond.

Juridisch kader

De Wet op het Primair Onderwijs en de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Voorschoten 2015.

Risico's

De gemeente loopt met het voorgestelde standpunt tot renovatie inclusief verduurzaming van schoolgebouwen voor op de landelijke regelgeving. Het is nog niet bekend of de uitkering uit het gemeentefonds aangepast wordt bij wijziging van de landelijke regelgeving.

Leerlingenprognose.

De leerlingenprognose geeft aan dat het aantal leerlingen basisonderwijs de komende 15 jaar met ongeveer 2,5 % daalt. Dit geldt voor bijna alle scholen, waarbij bij een aantal scholen er een op korte termijn sprake is van een kleine toename van het aantal leerlingen, maar uiteindelijk geldt voor meeste scholen dat het leerlingaantal licht zal afnemen of gelijk zal blijven en één school zal licht in leerlingenaantal stijgen. In de prognose is ook rekening gehouden met de toename van het woningcontingent. De tabel betreffende de ruimtebehoefte geeft aan dat het totaalaantal lokalen in de gemeente voldoende is en dat er geen toename van onderwijsruimte in Voorschoten noodzakelijk is.

Duurzaamheid

Ook voor Voorschoten geldt dat duurzaamheid hoog op de politieke agenda staat, want er wordt gestreefd naar energieneutraliteit in 2030. Duurzaam en energieneutraal bouwen van scholen is een extra kostenpost. Deze kosten kunnen teruggevraagd worden bij de scholen. Deze kosten kunnen de scholen betalen uit de exploitatievergoeding die de school van het Rijk ontvangt. Op het moment dat dit aan de orde komt zal er een overeenkomst worden opgemaakt waarin besparing van de energiekosten terugbetaald wordt aan de gemeente.

Nieuwbouw van schoolgebouwen moet vanaf 2021 voldoen aan de eisen voor Bijna Energie neutrale Gebouwen. Dit geldt ook voor grootschalige renovatie. Bij nieuwbouw en renovatie daalt de CO2-uitstoot van de onderwijsgebouwen in grote mate.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

gemeentesecretaris

burgemeester

A. R. de Graaf

P.J. Bouvy-Koene

Besluit

Registratienummer: Z/19/039103/169327

De raad der gemeente Voorschoten;

Gelet op de Wet op het Primair Onderwijs en de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Voorschoten 2015.

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van dinsdag 28 januari 2020.

besluit:

1. De visie zoals geformuleerd in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vast te stellen
2. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) in 2022 te actualiseren en daarna elke vier jaar;
3. Scenario 1 vast te stellen en te onderzoeken of er mogelijkheden en kostendragers zijn voor de overige scenario's.
4. De investering en de exploitatie voor de onderwijshuisvesting voor de periode 2021-2024 op te nemen in de kadernota 2021 op basis van het wettelijke kader;
5. Pas definitieve investeringsbesluiten te nemen aan de hand van een concrete huisvestingsaanvraag door het schoolbestuur middels een separaat raadsvoorstel;

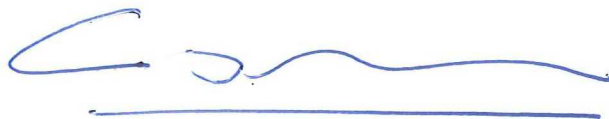
Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 5 maart 2020.

de griffier,

Drs. B.J. Urban

de voorzitter,

Mr. drs. C. Bremmer

